

INTERVIEW LIEKE BENDERS (HOGE FRONTEN) / TEKST: ANNETTE EMBRECHTS

*Theatermaker
Lieke Benders
slaat met
kinderen een
gat in geluid en
wandelt met
andermans ogen
door de stad.*

foto's: Jonathan Vos

Stilte horen en Heerlen zien

Ze bruist van de nieuwe ideeën en heeft weer een vat aan verhalen. De coronapandemie mag dan nog steeds voor veel vragen en onzekerheid zorgen, theatermaker Lieke Benders (40) laat zich er niet door uit het veld slaan. De afgelopen maanden heeft ze de lenigheid in haar denken herontdekt. En misschien is het niet toevallig dat deze creatieve expert op het gebied van verstillings – Benders onderzocht dit thema vier jaar lang vanuit talloze perspectieven – goed wist om te gaan met een jaar waarin zo veel tot stilstand kwam. Dus presenteert Cultura Nova weer drie projecten van deze Limburgse maker, die met haar Hoge Fronten vaste gast is op het festival: een stiltestormbaan voor kinderen, een originele stadswandeling en een kleine prikkelende installatie. Voor iedereen die eens anders wil kijken en luisteren.

Wie haar een expert noemt op het gebied van verstillings, krijgt een gulle lach terug: “Ja, dat is inmiddels zeker het motief waarvan mensen mij herkennen.” Vier jaar lang, van 2017 tot aan 2021 vormden de thema’s stilte en stilstand een onuitputtelijke bron van ideeën voor haar als theatermaker. Van expositie tot podcast, van installatie tot poëzie en van happening tot wandeling. Zelfs de modewereld weet haar unieke vorm van slow art te vinden: in november gaat Lieke Benders, tijdens de internationale modemanifestatie Fashionclash in

Maastricht, met modeontwerper Antoine Peters op zoek naar verstillings in mode. Maar eerst is haar gezelschap Hoge Fronten, zoals vanouds, nog te zien en te horen tijdens festival Cultura Nova. Kinderen ontdekken het geluid van de stilte tijdens de Stiltestormbaan (7+). Zelf leidt Benders toeschouwers rond door Heerlen, maar dan met ‘geleende ogen’ van bijvoorbeeld een blinde vrouw, een activistische kunstenaar en een energiek iemand van de reinigingsdienst. En studenten Visuele communicatie en Communicatie & media design van het Maastricht Institute of Arts (Hogeschool Zuyd) presenteren hun kleine, korte installatie Blank Space, waarin ze met Benders het thema ‘tussenruimte’ hebben onderzocht. Net als stilte heeft de tussenruimte haar volle aandacht. Benders houdt nu eenmaal van braakliggende terreinen en non-descripte ‘randland-plekken’, waarvan de bestemming niet meteen duidelijk is. Zoals altijd plant Benders dan tijdelijk al haar interesses op zo’n plek. Ze begint met luisteren, observeren en doorvragen, altijd de interesses van de ander volgend. Ze brengt mensen met elkaar in gesprek, bijvoorbeeld rond een met aandacht geschonken kopje koffie of een prikkelende vragenlijst met originele stellingen. Tijdens de tien minuten durende en gratis toegankelijke installatie Blank Space worden bijvoorbeeld iemands gedachtenpatronen zichtbaar gemaakt achter

begrippen als spijt en melancholie. Hoe? Dat is te zien in de Stadstuin Heerlen Centrum.

Sponzen, stilte en geluid

Voor wie onder de elf is maar boven de zeven, legt Benders samen met de Vlaamse wetenschapper Yannick Sluyts een Stiltestormbaan aan. Kinderen (zonder ouders!) kunnen hier ervaren hoe spannend het kan zijn om eens heel stil te bewegen. En hoeveel geluid een stille ruimte maakt. Sluyts is als onderzoeker gespecialiseerd in de architectuur van geluid en weet alles van akoestiek. Benders: “Van hem weet ik dat een ruimte van zichzelf al een volume van 40 decibel produceert. Als we praten doen we dat meestal met 60 decibel en schreeuwen gaat al naar de honderd. We willen kinderen op een speelse manier hiervan bewust maken.” Zo krijgen de jonge deelnemers sponzen onder hun schoenen gebonden, om een geluid-dempend effect te ervaren tijdens het beklimmen van de stormbaan in de Heerlense Basisschool Sint Tarcisius. Onder leiding van actrice Sofieke de Kater gaan de kinderen de uitdaging aan zo min mogelijk lawaai te maken. Let op: de stormbaan is verboden terrein voor ouders.

Zintuigelijke ontdekkingsstocht

Vanuit de Stadstuin in Heerlen Centrum vertrekt eind augustus tijdens Cultura Nova ook een stadswandeling onder leiding van Benders zelf. Ze wil

wandelaars Heerlen laten ervaren vanuit een ander perspectief, door de ogen van een mystery guest. Toeschouwers lopen heen en terug met een koptelefoon op dezelfde route, maar ‘lenen’ daarbij telkens de ogen van een ander en ontdekken zo hopelijk andere dingen, door met volle aandacht bij nieuwe aspecten stil te staan. Want zoals altijd is ieder nieuw project van Hoge Fronten in de kern een zintuigelijke ontdekkingsstocht. Of het nu op locatie is zoals tijdens Cultura Nova of komend seizoen ook weer in het theater, zoals tijdens de vrolijke beeldende familievoorstelling Heb je mijn zusje gezien? (vanaf 2,5 jaar) naar het gelijknamige bekroonde prentenboek van Joke van Leeuwen (Gouden Penseel, 2007). Slow art als levensmotto, ook in tijden van corona; want wie de tijd neemt, ziet altijd nieuw perspectief.

Op pad met... Hoge Fronten/Lieke Benders, stadswandeling vanuit verschillende perspectieven, 28 en 29 augustus, Stadstuin Heerlen Centrum

Stiltestormbaan (7 tot 10 jaar, kids only) door Hoge Fronten en de Vlaamse wetenschapper Yannick Sluyts, 30 augustus t/m 3 september, Basisschool Tarcisius, Aarweg 26

Blank Space van Hoge Fronten i.s.m. Noa Gorrisen en Rachel Zomerplaag, 4 en 5 september, Stadstuin Heerlen Centrum (doorlopend, gratis)

Niet vergeten, 2016

foto: Luc Lodder

STIL.de expositie, 2017

foto: Luc Lodder

STIL.de beeldentuin, 2018

foto: Bjorn Frins

Museum of stillness, 2019

foto: Bjorn Frins